

Môn Lịch sử 9 (Tuần 3 đến tuần 10)

BÀI 19

PHONG TRÀO CÁCH MẠNG TRONG NHỮNG NĂM 1930 -1935

I. Việt Nam trong thời kì khủng hoảng kinh tế thế giới (1929-1933) :

- Kinh tế VN phải chịu những hậu quả nặng nề của cuộc khủng hoảng kinh tế thế giới: công nông nghiệp suy sụp, xuất nhập khẩu đình đốn, hàng hóa khan hiếm.
- Đời sống mọi giai cấp, tầng lớp đều bị ảnh hưởng.
- Pháp đẩy mạnh khủng bố, đàn áp → Làm cho tinh thần cách mạng của nhân dân ngày càng lên cao.

II. Phong trào Cách mạng 1930-1931 với đỉnh cao Xô viết Nghệ - Tĩnh:

* Trong cả nước:

- Từ tháng 2 đến tháng 5, diễn ra nhiều cuộc đấu tranh của công nhân và nông dân.
- Phong trào nổ ra mạnh mẽ từ tháng 5, nhân ngày Quốc tế Lao động (1/5), lần đầu tiên công nhân và nông dân Đông Dương tỏ rõ dấu hiệu đoàn kết với vô sản thế giới.

* Ở Nghệ Tĩnh

-Tháng 9/1930, phong trào công nông phát triển đến đỉnh cao với những cuộc đấu tranh quyết liệt.

- Chính quyền của đế quốc, phong kiến bị tê liệt. Chính quyền nhân dân theo hình thức Xô viết ra đời → Lần đầu tiên nhân dân ta thực sự nắm chính quyền ở một số huyện ở Nghệ - Tĩnh.

* **Chính sách của chính quyền Xô viết:** trấn áp bọn phản cách mạng, bãi bỏ các thứ thuế, thực hiện quyền tự do dân chủ, chia lại ruộng đất cho nông dân, ...

* **Ý nghĩa:** Chứng tỏ tinh thần oanh liệt và năng lực cách mạng của nhân dân lao động.

Dặn dò : - Tác động của cuộc khủng hoảng kinh tế và sự ra đời của Đảng là nguyên nhân dẫn đến phong trào cách mạng 1930 – 1931.

- **Nhấn mạnh tính đỉnh cao ở Nghệ Tĩnh: đấu tranh vô cùng quyết liệt, dẫn đến sự ra đời của các Xô Viết.**

- **Học bài cũ : II.**

BÀI 20 : CUỘC VẬN ĐỘNG DÂN CHỦ TRONG NHỮNG NĂM 1936 – 1939

I. Tình hình thế giới và trong nước:

* Tình hình thế giới:

+ Chủ nghĩa phát xít nắm quyền ở Đức, Ý, Nhật đang đe dọa hoà bình và an ninh thế giới.

+ Đại Hội lần thứ VII của Quốc tế Cộng sản (7/1935) chủ trương thành lập Mặt trận Nhân dân ở các nước nhằm tập trung lực lượng chống phát xít và nguy cơ chiến tranh.

+ Mặt trận nhân dân Pháp lên cầm quyền, ban bố những chính sách tiến bộ đối với thuộc địa (trong đó có VN như thả tù chính trị)

* Trong nước: Hậu quả của cuộc khủng hoảng kinh tế cùng với chính sách phản động của thực dân Pháp ở thuộc địa làm cho nhân dân ta càng đói khổ, ngột ngạt.

II. Mặt trận dân chủ Đông Dương và phong trào đấu tranh đòi quyền tự do, dân chủ:

* Chủ trương của Đảng:

- Xác định kẻ thù cụ thể trước mắt là bọn phản động Pháp cùng tay sai.
- Nhiệm vụ: chống phát xít, chống chiến tranh đế quốc, chống phản động thuộc địa tay sai, đòi tự do cơm áo hoà bình.
- Thành lập Mặt trận Nhân dân phản đế Đông Dương, sau đổi thành mặt trận dân chủ Đông Dương
- Hình thức đấu tranh: hợp pháp, nửa hợp pháp, công khai, nửa công khai.

III. Ý nghĩa của phong trào:

- Trình độ chính trị, công tác của cán bộ, đảng viên được nâng cao, uy tín, ảnh hưởng của Đảng được mở rộng.
- Quần chúng được tập dượt đấu tranh, một đội quân chính trị hùng hậu được hình thành.
- Phong trào là cuộc tập dượt lần thứ hai chuẩn bị cho Cách mạng tháng Tám.

Dặn dò: So sánh cao trào 1930 – 1931 và 1936 – 1939 về: Hoàn cảnh lịch sử, mục tiêu đấu tranh, hình thức đấu tranh, lực lượng, lãnh đạo, địa bàn?

Học bài cũ: mục II.

CHƯƠNG III : CUỘC VẬN ĐỘNG TIẾN TỚI CÁCH MẠNG THÁNG TÁM (1945)

BÀI 21 : VIỆT NAM TRONG NHỮNG NĂM 1939-1945

I. Tình hình thế giới và Đông Dương.

- Chiến tranh thế giới thứ hai bùng nổ, phát xít Đức tấn công Pháp, tư bản phản động Pháp đầu hàng và làm tay sai cho Đức.
- Quân phiệt Nhật Bản tiến sát biên giới Việt - Trung và tiến vào Đông Dương (09-1940).
- Nhật – Pháp cấu kết với nhau cùng áp bức bóc lột nhân dân ta → mâu thuẫn của dân tộc ta với Nhật – Pháp càng sâu sắc.

II. Những cuộc nổi dậy đầu tiên.

1. Khởi nghĩa Bắc Sơn (27/09/1940)

- Quân Nhật đánh vào Lạng Sơn, quân Pháp thua chạy qua châu Bắc Sơn.
- Đảng bộ lãnh đạo nhân dân nổi dậy tước vũ khí của tàn quân Pháp, giải tán chính quyền địch, thành lập chính quyền cách mạng (27/9/1940)
- Tuy thất bại, nhưng đội du kích Bắc Sơn ra đời.

2. Khởi nghĩa Nam Kỳ (23-11-1940)

- Pháp bắt binh lính Việt Nam làm bia đỡ đạn chống lại quân phiệt Xiêm.

- Đảng bộ Nam Kỳ quyết định khởi nghĩa (đêm 22 rạng 23-11-1940) ở hầu hết các tỉnh Nam Kỳ, thành lập chính quyền nhân dân và tòa án cách mạng....
- Nguyên nhân thất bại: Nổ ra chưa đúng thời cơ, kế hoạch bị lộ.

BÀI 22 : CAO TRÀO CÁCH MẠNG THÁNG TÁM TIẾN TỚI TỔNG KHỞI NGHĨA THÁNG TÁM 1945

I. Mặt trận Việt Minh ra đời (19/05/1941):

*** Hoàn cảnh**

- Chiến tranh thế giới thứ hai bước sang năm thứ ba. Trên thế giới hình thành hai trận tuyến
- Ở Đông Dương: 28/01/1941, Nguyễn Ái Quốc về nước trực tiếp lãnh đạo cách mạng Việt Nam, triệu tập Hội nghị Trung ương lần thứ VIII (05/1941) tại Pác Bó (Cao Bằng).
- Chủ trương mới của Đảng:
  - + Đặt nhiệm vụ giải phóng cho các dân tộc Đông Dương lên hàng đầu.
  - + Tạm gác khẩu hiệu “Đánh đổ địa chủ, chia ruộng đất cho dân cày” – Thực hiện khẩu hiệu “Tịch thu ruộng đất của đế quốc và Việt gian chia cho dân cày nghèo”
  - + Thành lập Mặt trận Việt Minh.
- Sự phát triển của lực lượng cách mạng :
  - + Lực lượng chính trị: Mặt trận Việt Minh được thành lập 19—5-1941 bao gồm các đoàn thể cứu quốc ở khắp cả nước.
  - + Lực lượng vũ trang: Duy trì đội du kích Bắc Sơn, thành lập Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân (22-12-1944).

Dặn dò: Học bài cũ: Hoàn cảnh, nội dung của Hội nghị Trung ương 8. Nhấn mạnh nội dung của Hội nghị là đặt nhiệm vụ giải phóng dân tộc lên hàng đầu. Thành lập Mặt trận Việt Minh nhằm đoàn kết tất cả các giai cấp, tầng lớp

II. Cao trào kháng Nhật cứu nước tiến tới tổng khởi nghĩa tháng Tám 1945.

1. Nhật đảo chính Pháp (09-03-1945):

*** Nguyên nhân:**

- Thế giới:
  - + Chiến tranh bước vào giai đoạn kết thúc.
  - + Thái Bình Dương phát xít Nhật bị nguy khốn.
  - + Ở Đông Dương thực dân Pháp hoạt động ráo riết chờ quân Đồng minh
- Tình hình trên buộc Nhật phải đảo chính Pháp độc chiếm Đông Dương.
- * Diễn biến: Đêm 09-03-1945 Nhật đảo chính Pháp trên toàn Đông Dương, Pháp nhanh chóng đầu hàng.

2. Tiến tới Tổng khởi nghĩa tháng Tám :

*** Chủ trương của Đảng:**

- + Xác định kẻ thù chính , cụ thể trước mắt là phát xít Nhật.

+ Ra chỉ thị “Nhật – Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta”

+ Phát động cao trào “Kháng Nhật cứu nước”.

* Diễn biến: SGK trang 90

BÀI 23 : TỔNG KHỞI NGHĨA THÁNG TÁM 1945

VÀ SỰ THÀNH LẬP NƯỚC VIỆT NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA

Câu 1: Hồ Chí Minh, Trung ương Đảng và Tổng bộ Việt minh đã thực hiện chủ trương gì để VN với tư cách là nước độc lập đón tiếp quân đồng minh vào giải giáp quân đội Nhật?

- Hội nghị toàn quốc của Đảng (14 đến 15/8/1945), quyết định phát động tổng khởi nghĩa giành chính quyền trước khi quân Đồng minh vào nước ta.

- Đại hội quốc dân (16/8/1945) tán thành lệnh tổng khởi nghĩa của Đảng, thành lập ủy ban Giải phóng dân tộc.

- Tổng khởi nghĩa giành chính quyền thắng lợi trên toàn quốc chỉ trong 15 ngày (14 đến 28/8/1945)

- 2-9-1945 tại Quảng trường Ba Đình, Hồ Chí Minh đọc tuyên ngôn độc lập, khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Câu 2 . Nguyên nhân thắng lợi và ý nghĩa lịch sử của Cách mạng tháng Tám 1945?

* Nguyên nhân thắng lợi

- Truyền thống yêu nước của dân tộc.

- Sự lãnh đạo của Đảng và Mặt trận Việt Minh.

- Có khối liên minh công nông vững chắc, tập hợp được mọi lực lượng yêu nước.

- Liên Xô và các nước Đồng minh đánh bại phát xít Đức – Nhật

* Ý nghĩa:

- phá tan 2 xiềng xích nô lệ Nhật- Pháp, lật đổ phong kiến, lập ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa

- Mở ra một kỉ nguyên mới cho dân tộc- kỉ nguyên độc lập, tự do.

- Cổ vũ nhân dân các nước thuộc địa và phụ thuộc trên toàn thế giới

BÀI 24 : CUỘC ĐẤU TRANH BẢO VỆ VÀ XÂY DỰNG CHÍNH QUYỀN DÂN CHỦ NHÂN DÂN (1945-1946) (2 tiết)

Câu 1: Tình hình nước ta sau Cách mạng Tháng Tám như thế nào?

- Từ vĩ tuyến 16 trở ra Bắc, hơn 20 vạn quân Tưởng kéo vào âm mưu lật đổ chính quyền cách mạng.

- Từ vĩ tuyến 16 trở vào Nam, quân Anh dọn đường cho quân Pháp trở lại xâm lược nước ta.

- Bọn phản động chống phá cách mạng.

- Kinh tế nghèo nàn lạc hậu. Nan đói cuối 1944 – đầu 1945 chưa được khắc phục, lụt lội, hạn hán xảy ra...

- Ngân sách trống rỗng, ngân hàng Đông Dương chưa kiểm soát được.

- Hơn 90% dân số mù chữ, tệ nạn xã hội tràn lan.

Câu 2: Những biện pháp chính của chính phủ để diệt giặc đói, giặc dốt và giải quyết những khó khăn về tài chính?

- Giặc đói: Tô chức quyên góp, lập hũ gạo cứu đói, kêu gọi nhường cơm xẻ áo, tăng gia sản xuất, chia ruộng đất cho nông dân -> nạn đói bị đẩy lùi.
- Giặc đốt: 8/9/1945, thành lập Nha bình dân học vụ, kêu gọi xóa mù chữ. Các trường học khai giảng sớm.
- Tài chính: Xây dựng “Quỹ độc lập”, phong trào “Tuần lễ vàng”. Phát hành tiền Việt Nam.

Câu 3: Nhân dân Nam Bộ kháng chiến chống thực dân Pháp trở lại xâm lược.

- Ngay sau khi phát xít Nhật đầu hàng, Pháp đã chuẩn bị kế hoạch xâm lược trở lại nước ta.
- Đêm ngày 22 rạng sáng ngày 23/9/1945 Pháp đánh úp trụ sở Ủy ban nhân dân Nam Bộ, mở đầu chiến tranh xâm lược nước ta lần hai.
- Nhân dân ta anh dũng đánh trả quân xâm lược ở Sài Gòn – Chợ Lớn, sau đó là Nam Bộ và Nam Trung Bộ.
- Nhân dân miền Bắc tích cực chi viện cho nhân dân miền Nam

Câu 4: Nội dung và ý nghĩa của Hiệp định Sơ Bộ.

- Nội dung: + Pháp công nhận Việt Nam là quốc gia tự do, có chính phủ, nghị viện, quân đội và tài chính riêng.
- + Pháp ra miền Bắc thay thế Tướng giải giáp quân Nhật và rút dần trong 5 năm.
- Ý nghĩa: + Ta loại được một kẻ thù là quân Tưởng.
- + Có thêm thời gian hòa hoãn để chuẩn bị kháng chiến lâu dài.

Câu 5: Sách lược của Đảng trước 6/3/1946 và sau 6/3/1946 là gì?

- **Trước 6/3/1946:** Ta hòa với Tưởng ở miền Bắc để tập trung lực lượng đánh Pháp ở Nam Bộ.
- **Sau 6/3/1946:** Ta chuyển từ hòa với Tưởng sang hòa với Pháp và kí Hiệp định Sơ bộ (6/3/1946), nhằm đuổi Tưởng về nước, tranh thủ thời gian chuẩn bị kháng chiến lâu dài.

BÀI 25 : NHỮNG NĂM ĐẦU CỦA CUỘC KHÁNG CHIẾN TOÀN QUỐC CHỐNG THỰC DÂN PHÁP (1946 – 1950) (2 tiết)

Câu 1: Trình bày nội dung cơ bản của đường lối kháng chiến chống Pháp của ta?

* Nội dung cơ bản: Thể hiện trong các văn kiện:

- + “Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến” của Chủ tịch HCM.
  - + Chỉ thị “Toàn dân kháng chiến” của Ban thường vụ TW Đảng
  - + Tác phẩm “Kháng chiến nhất định thắng lợi” của Tổng bí thư Trường Chinh
- Là cuộc chiến tranh nhân dân, toàn dân, toàn diện, trường kì, tự lực cánh sinh và tranh thủ sự ủng hộ của quốc tế

Câu 2: Trong cuộc kháng chiến chống Pháp thắng lợi nào của ta buộc Pháp phải chuyển từ đánh nhanh thắng nhanh sang đánh lâu dài? Trình bày âm mưu của Pháp, chủ trương của ta, kết quả và ý nghĩa của chiến thắng đó?

Thắng lợi trong chiến dịch Việt Bắc thu-đông năm 1947

- Âm mưu: Phá tan cơ quan đầu não kháng chiến, tiêu diệt bộ đội chủ lực, khóa chặt biên giới Việt – Trung → Ngày 7/10/1947, Pháp mở cuộc tấn công lên Việt Bắc
- Chủ trương của ta: phải phá tan cuộc tấn công mùa đông của giặc Pháp
- Kết quả: Pháp phải rút khỏi Việt Bắc, căn cứ Việt Bắc vẫn được bảo toàn, bộ đội chủ lực ngày càng trưởng thành.

- Ý nghĩa:

+ Làm thất bại âm mưu đánh nhanh thắng nhanh của Pháp, buộc chúng phải chuyển sang đánh lâu dài với ta.

BÀI 26 : BƯỚC PHÁT TRIỂN MỚI CỦA CUỘC KHÁNG CHIẾN TOÀN QUỐC CHỐNG THỰC DÂN PHÁP (1950-1953) (2 tiết)

Câu 1: Trong cuộc kháng chiến chống Pháp (1946 – 1954), thắng lợi nào của ta đã đưa cuộc kháng chiến chuyển sang giai đoạn mới? Trình bày âm mưu của Pháp, chủ trương của ta, kết quả và ý nghĩa của chiến thắng đó?

Thắng lợi trong chiến dịch Biên giới thu – đông năm 1950

- Âm mưu của Pháp: đề ra “Kế hoạch Rơ-ve” nhằm khóa chặt Biên giới Việt - Trung thiết lập “Hành lang Đông – Tây”, chuẩn bị tấn lên Việt Bắc lần thứ hai.
- Chủ trương của ta: mở chiến dịch Biên Giới nhằm tiêu diệt một bộ phận sinh lực địch, khai thông biên giới, mở rộng và củng cố căn cứ địa Việt Bắc.
- Kết quả: Ta giải phóng tuyến biên giới Việt- Trung, thế bao vây trong và ngoài căn cứ Việt Bắc bị phá vỡ. Kế hoạch Rơ-ve bị phá sản.
- Ý nghĩa : Chiến dịch Biên giới kết thúc thắng lợi đã đưa cuộc kháng chiến chuyển sang giai đoạn mới.

BÀI 27 : CUỘC KHÁNG CHIẾN TOÀN QUỐC CHỐNG THỰC DÂN PHÁP XÂM LƯỢC KẾT THÚC (1953-1954) (2 TIẾT)

Câu 1: Trình bày nội dung của kế hoạch Nava.

- 7/ 5/1953, Pháp đề ra kế hoạch Nava gồm hai bước:
  - + Thu – đông 1953 và xuân 1954, giữ thế phòng ngự miền Bắc, thực hiện tiến công miền Trung và Nam Đông Dương.
  - + Từ thu – đông 1954, tiến công miền Bắc, giành thắng lợi quân sự quyết định, kết thúc chiến tranh.
- Thực hiện kế hoạch Nava, Pháp xin tăng thêm viện trợ Mĩ,tập trung quân ở đồng bằng Bắc bộ.

Câu 2: Thắng lợi quân sự nào của ta đã làm phá sản bước đầu kế hoạch Nava? Nêu chủ trương của Đảng trong thắng lợi đó?

- Thắng lợi trong cuộc tiến công chiến lược đông – xuân 1953 - 1954
- Chủ trương của ta: Chủ động tiến công vào hướng quan trọng về chiến lược mà địch tương đối yếu nhằm:
  - + Tiêu diệt một bộ phận sinh lực địch
  - + Giải phóng đất đai
  - + Buộc địch bị động phán tán lực lượng

Câu 3 :Hãy nêu những thắng lợi quân sự có ý nghĩa chiến lược của ta trong cuộc kháng chiến chống Pháp (1945-1954). Thắng lợi nào có ý nghĩa quyết định nhất. Vì sao?

* Những thắng lợi quân sự: - Cuộc chiến đấu 60 ngày đêm của quân dân Hà Nội; - Chiến thắng Việt Bắc thu-đông 1947

- Chiến thắng Biên giới thu-đông 1950 - Chiến thắng Điện Biên Phủ 1954

* **Thắng lợi nào có ý nghĩa quyết định nhất:** Chiến thắng Điện Biên Phủ 1954, Vì :

- Chiến thắng Điện Biên Phủ đập tan kế hoạch Nava và ý chí xâm lược của thực dân Pháp...

- Làm xoay chuyển cục diện chiến tranh, buộc Pháp phải ký Hiệp định Giơ-ne-vơ lập lại hòa bình trên toàn Đông Dương.

- Kết thúc cuộc kháng chiến chống Pháp...

Câu 4: Trình bày nội dung và ý nghĩa của Hiệp định Giơ-ne-vơ?

- Nội dung:

+ Pháp phải công nhận độc lập, chủ quyền của Việt Nam, Lào và Cam-pu-chia.

+ Hai bên ngừng bắn.

+ Hai bên tập kết quân đội lấy vĩ tuyến 17 làm ranh giới quân sự tạm thời.

+ Việt Nam thống nhất bằng cuộc Tổng tuyển cử tự do trong cả nước (7/1956)

- Ý nghĩa:

+ Chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược của thực dân Pháp và can thiệp Mỹ ở Đông Dương.

+ Là văn bản mang tính pháp lí quốc tế ghi nhận các quyền dân tộc cơ bản của các nước Đông Dương.

+ Buộc Pháp phải rút hết quân về nước.

+ Miền Bắc hoàn toàn giải phóng.

Câu 5: Trình bày nguyên nhân thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Pháp (1946 - 1954)?

- Sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng; đường lối kháng chiến đúng đắn, sáng tạo

- Có chính quyền nhân dân, lực lượng vũ trang ba thứ quân, hậu phương vững chắc

- Tinh thần đoàn kết chiến đấu của 3 nước Đông Dương, sự giúp đỡ của Liên Xô, Trung Quốc và các nước XHCN...

Lưu ý: Sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng; đường lối kháng chiến đúng đắn, sáng tạo (là nguyên nhân quyết định)

BÀI 28 : XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở MIỀN BẮC ĐẤU TRANH CHỐNG ĐẾ QUỐC MỸ VÀ CHÍNH QUYỀN SÀI GÒN Ở MIỀN NAM (1954 - 1965)

Câu 1: Tình hình nước ta sau Hiệp định Giơ-ne-vơ như thế nào?

- Miền Bắc hoàn toàn được giải phóng.

- Miền Nam : Mỹ thay thế Pháp, đưa tay sai lên nắm chính quyền ở miền Nam, thực hiện âm mưu chia cắt đất nước ta thành hai miền, biến miền Nam thành thuộc địa kiểu mới, căn cứ quân sự của chúng.

Câu 2: Trong cuộc kháng chiến chống Mĩ (1954 – 1975), thắng lợi nào đã đưa Cách mạng miền Nam từ thế giữ gìn lực lượng sang thế tiến công? Em trình bày nét chính về nguyên nhân, chủ trương của Đảng và ý nghĩa của phong trào Cách mạng đó?

- Thắng lợi trong phong trào Đồng khởi 1960

- Nguyên nhân: Tháng 5/1959, Mĩ – Diệm thực hiện “Đạo luật 10/1959”, khủng bố tàn bạo phong trào cách mạng miền Nam.

- Chủ trương của Đảng: Hội nghị Trung ương Đảng lần thứ 15 xác định con đường cơ bản của cách mạng miền Nam là khởi nghĩa giành chính quyền về tay nhân dân, kết hợp lực lượng chính trị với lực lượng vũ trang.

+ ngày 17/01/1960, Đồng Khởi nổ ra ở huyện Mỏ Cày- Bến Tre

- Ý nghĩa:

+ Phong trào đã giáng một đòn nặng nề vào chính sách thực dân mới, làm lung lay chính quyền Mĩ – Diệm. Đưa cách mạng từ thế giữ gìn lực lượng sang thế tiến công.

+ Tạo điều kiện cho Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam ra đời (22/12/1960)